

Aan:
De heer R. Dercksen

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

ONDERWERP	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 47 betreffende ecologische corridors Hart van de Heuvelrug d.d. 30-05-2022	TELEFOONNUMMER	+31636473195
		E-MAILADRES	iris.vliegenberg@provincie-utrecht.nl
DATUM	28-06-2022	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1039530041-1252	TEAM	PL2
CONTACTPERSOON	Iris Vliegenberg		
BIJLAGEN	1. Deelbeantwoording schriftelijke vragen ex. Art. 47 RvO betreffende hebben Boele Staal ecoduct 4 4 december 2018 kenmerk 81EOE60A 2. Fotomateriaal		

Geachte heer Dercksen,

In overeenstemming met artikel 47 RvO ontvangt u hierbij onze reactie op uw vragen. Onze beantwoording hebben wij toegevoegd aan uw vragen.

Toelichting:

In uw brief geeft u aan dat u de navolgende vragen heeft over het functioneren van de ecologische corridors binnen het programma Hart van de Heuvelrug:

1. In alle met PS gedeelde documentatie was onderstaande afbeelding hét doel van de ecoducten en de herinrichting van de luchtmachtbasis. Klopt dat?

Antwoord 1.

Ja, dat klopt, onderstaande afbeelding is een schematisch overzicht van de rode en groene projecten Hart van de Heuvelrug (HvdH). De gele pijlen geven de ecologische corridors weer.

2. Uit documentatie blijkt dat De Vlasakkers, het terrein achter het hek nabij ecoduct Boele Staal met twee reeën-poortjes, ook volledig is omheind. Klopt dat?

Antwoord 2.

Ja dat klopt. Het terrein De Vlasakkers van 260 hectare vormt door middel van de aanwezige faunavoorzieningen, (zie antwoord 9) een samenhangend geheel met het ecoduct Boele Staal (8 hectare) en de Oude Kamp (ongeveer 100 hectare) richting het ecoduct A28 Leusderheide. Het ecoduct Boele Staal verbindt daarmee een groot gebied binnen het programma HvdH.

3. De vorige commissaris van de Koning zou zich hard maken jegens Defensie om de hekken weg te halen, die staan tussen de uitloop van het ecoduct Boele Staal en De Vlasakkers. Wat is daar van terecht gekomen en wat is er met PS daarover gecommuniceerd?

Antwoord 3.

In 10 oktober 2018 is er ambtelijk overleg geweest over dit punt. Overgenomen uit het verslag van dit overleg;

Op verzoek van de provincie heeft Defensie / Rijksvastgoedbedrijf RVB voorjaar 2018 het hekwerk tussen militair oefenterrein de Vlasakkers en het Ecoduct Boele Staal passeerbaar gemaakt voor grotere en kleinere diersoorten, waaronder het ree. Hoewel de doorgang voor veel soorten prima zal werken, zijn er recent enkele signalen dat de doorgang voor het ree mogelijk niet optimaal werkt (te klein). RVB en provincie hebben op korte termijn een overleg om dit nader te bespreken.

Dhr. Adriaansen voegt toe dat het voor Defensie van belang is bij zo'n doorgang een goede balans te zoeken tussen voldoende grootte zodat de dieren er goed door kunnen en voldoende klein om ervoor te zorgen dat mensen er niet door kunnen, dit vanwege de veiligheid op het terrein.

Gedeputeerde Mevr. Maasdam geeft aan dat ze constateert dat Rijksvastgoedbedrijf RVB/Defensie en provincie in deze goed samenwerken en dat ze verwacht dat dit tot goede oplossingen gaat leiden. Commodore Van Ingen onderschrijft dit.

Afspraken:

- De provincie en RVB zullen in goed gezamenlijk overleg conclusies trekken over het functioneren van de faunadoorgang in de hekken bij de Vlasakkers en dit terug melden aan betrokkenen van dit overleg.

Zie de bijlage 1 m.b.t. het informeren van PS over dit onderwerp (4 dec 2018 kenmerk 81E0E60A).

Daarnaast is er tijdens het werkbezoek van de Provinciale Staten aan HvdH d.d. 16 april 2018 uitgebreid stil gestaan bij de passeerbaarheid van de hekwerken bij de ecologische corridors.

4. Uit documentatie blijkt dat de doelstelling dat de Oostelijke route (voor grote dieren) zou samenkomen met de Westelijke route (kleine dieren) niet is gerealiseerd aangezien de gebieden elkaar helemaal niet raken mede omdat het volledig doodloopt op De Vlasakkers. Klopt dat en wanneer is PS specifiek geïnformeerd over het niet halen van de doelstellingen?

Antwoord 4.

De doelstelling dat de oostelijke corridor en de westelijke corridor samenkomen is wel gerealiseerd. Er is ook een verbinding met de Vlasakkers (zie ook vraag 9). Aan de noordzijde van de vliegbasis Soesterberg komen de ecologische corridors samen (Ecoduct Op Hees). Het doel van de natuurscan was om het functioneren van de ecologische corridors in beeld te brengen en mogelijkheden voor optimalisatie te beschrijven.

De verbinding tussen de Vlasakkers, de terreinen, de Stompert langs de N413 Soesterberg – Soest functioneert nog niet optimaal vanwege verkeersintensiteit op de N413 en de aanwezige rasters langs het Defensierrein en langs de Vliegbasis. De natuurscan heeft dit knelpunt verder in beeld gebracht en oplossingen aangedragen. De komende tijd zal verkend worden welke oplossingen realiseerbaar zijn.

5. Was er helemaal niet nagedacht over die omheining van De Vlasakkers ondanks de vele miljoenen die er mee gepaard gingen, onder andere voor het uitkopen van een sauna? Hoe bestaat het dat er peperdure ecoducten worden aangelegd die doodlopen op tal van hekken?

Antwoord 5.

Er is zeker nagedacht over de omheiningen en hierover is overleg geweest met Defensie. We hebben gezamenlijk met Defensie gezocht naar oplossingen die gebruik van een ecologische corridor door dieren mogelijk maakt, maar passerbaarheid voor mensen tegengaat.

Zie ook antwoorden 4 en 11.

6. Is dit expliciet gemeld aan PS? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer?

Antwoord 6.

Ja, dit is gemeld aan de Provinciale Staten. Zie antwoord 3 en de bijlage 1.

7. Viridis deed een scan maar een deel van de door de Provincie aangeleverde literatuur zou onder embargo staan. Welke documenten staan onder embargo en waarom? Graag krijgen wij deze literatuur als bijlage ter beschikking bij de beantwoording op deze vragen.

Antwoord 7.

Defensie is beheerder van grote delen van militaire terreinen met ook een natuurfunctie. In HvdH betref het de Leuserheide, Camp New Amsterdam en de Vlasakkers. Om het natuurbeheer, in relatie tot het militaire gebruik, op de juiste wijze uit te voeren laat Defensie, voor intern gebruik, ecologische onderzoeken uitvoeren. Daarmee kan Defensie het militaire gebruik van de terreinen en het natuurbeheer aansturen. Omdat er in de rapportages naast ecologische informatie ook informatie is opgenomen over het militaire gebruik (intensiteiten en type voertuigen) zijn deze niet openbaar. Provincie beschikt ook niet over deze documenten en kan deze niet verstrekken.

8. De grote dieren die via het ecoduct doodlopen in De Vlasakkers, gaan die ook via de reeën-poortjes weer terug? Is dat gemonitord?

Antwoord 8.

Ja dat is gemonitord. De dieren gaan ook weer via de passages terug. Zie hiervoor bijlage 2 Fotomateriaal. De beelden zijn van de reeënpoortjes bij het raster Vlasakkers en ecoduct Boel Staal.

9. In de natuurscan is een afbeelding opgenomen van een reeën-poortje.

Het gaas lijkt tussen de paaltjes door te lopen net als het prikkeldraad op het hek. Hoe passeert een ree dit hekwerk?

Antwoord 9.

Er is een opening aan de onderzijde. Voor de dieren is dit een voldoende grote opening en geen belemmering om het hekwerk te passeren. Mensen kunnen hier niet doorheen. Deze oplossing wordt landelijk toegepast en blijkt goed te werken.

Zie antwoord 8 en bijlage 2 Fotomateriaal.

10. De provincie is verantwoordelijk voor de monitoring van het ecoduct Beukbergen en het aansluitende terrein Landgoed Beukbergen. Dat is sinds de opening in 2009 niet gebeurd. Waarom niet? Hoe kan het functioneren van het ecoduct beoordeeld worden zonder monitoring, zoals in de scan staat?

Antwoord 10.

Het ecoduct Beukbergen is tot op heden niet gemonitord door de provincie. De provincie Utrecht heeft een regulier monitoringprogramma voor natuur waarbij jaarlijks 1/10^e deel van het landelijk gebied wordt verkend op aanwezige doelsoorten en het functioneren van de natuur. Hart van de Heuvelrug is geen landelijk gebied. Dat betekent dat het niet in de provinciale monitoringterreinen zit en dat de terreinbeheerder zelf verantwoordelijk is voor de monitoring. Het Utrechts Landschap stelt voor haar terreinen, inclusief Beukbergen, Zeisterbossen en Kozakkenput beheerplannen op waarmee het lange termijn beheer inclusief ecologisch corridors en ecoducten wordt ingevuld. Het Utrechts Landschap monitort eigen terreinen, zij zijn niet verantwoordelijk voor monitoring van de ecoducten. In de beheerplannen houden ze er uiteraard wel rekening mee dat er ecoducten en ecologische verbindingen zijn, maar zij inventariseren daar niet. De beheerplannen worden opgesteld aan de hand van monitoringgegevens. Het Utrechts Landschap heeft in 2021 ook de Vliegbasis Soesterberg laten inventariseren op flora en insectenfauna.

Verder kijkt de provincie naar het onderzoek dat het Goois Natuurreservaat uitvoert over een periode van zeven jaar uit, naar het functioneren van vergelijkbare ecoducten als in HvdH. Als de resultaten beschikbaar zijn zal bekeken worden of die te interpreteren zijn voor de ecoducten in HvdH of dat aanvullende monitoring nodig is.

De ecoducten Leusderheide en Treeker Wissel zijn in 2010 wel onderzocht. Op basis van deze beschikbare onderzoeken zijn er voldoende gegevens om te beoordelen hoe natuurwaarden in het gebied zich ontwikkelen.

11. Het ecoduct Beukbergen mondt uit op het Landgoed Beukbergen. Wij stelden 4 jaar geleden al vast dat ook dit landgoed aan de Noordzijde volledig is afgesloten met een hekwerk bij Camp New Amsterdam. Is dat nu 13 jaar later nog steeds zo? Hoe kunnen dieren dan migreren naar het Noorden zoals de bedoeling van het project was? Tal van diersoorten kunnen onmogelijk dit hek passeren.

Antwoord 11.

De corridor bij Camp New Amsterdam functioneert nu al, zij het beperkt, voor kleinere grondgebonden diersoorten, zoals kleine zoogdieren, zandhagedis, loopkevers en is sturend voor vliegende soorten zoals vogels, dagvlinders en vleermuizen. Maar verbetering van de ecologische corridor is voorzien in de huidige planontwikkelingen van programma HvdH/VBS.

In 2018 zijn er tussen de provincie en Defensie en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB beheert het terrein) afspraken gemaakt over de voorbereiding van de inrichting van de ecologische corridor over het CNA-terrein. Defensie heeft toegezegd ook haar medewerking hieraan te verlenen. Dit is vastgelegd in de clusterovereenkomst uit 2009.

Er is een voorlopig ontwerp voor de ecologische corridor opgesteld om de relatief smalle corridor te versterken. Daar waar nodig worden bestrating en bebouwing verwijderd en er worden een aantal inrichtingsmaatregelen genomen om de leefgebieden te vergroten. De passage van te handhaven rasters en toegangsweg wordt passeerbaar gemaakt door middel van faunapassages en verkeersremmende maatregelen. Met Defensie en RVB wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld voor de uitvoering van de ecologische corridor. Het definitieve ontwerp en de uitvoering zijn voorzien in 2023-2024. In de grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg is hier budget voor voorzien.

12. Klopt het dat o.a. de bunzing, vos en boommarter gebruik maken van de ecoducten?

Antwoord 12

Ja dat klopt. Met de wildcamera zijn vos en boommarter vastgelegd. De kans is zeker aanwezig dat ook de bunzing of ander kleine marterachtigen de passage gebruiken. Zie bijlage 2 Fotomateriaal.

13. Klopt het dat deze dieren graag weidevogels verorberen?

Antwoord 13

Ja dat klopt, vogels maken onderdeel uit van het menu van deze soorten. Zie ook antwoord 15 met betrekking tot t. het voedselpatroon van deze soorten.

14. Als klaarblijkelijk het doel van de ecoducten is dat deze dieren migreren over de voormalige luchtmachtbasis, hoe verhoudt zich dat dan tot de wens om weidevogels te laten floreren?

U doelt met weidevogels waarschijnlijk op het grote aantal territoria van de veldleeuwerik op de vliegbasis.

Mondelinge mededeling van Martijn Bergen boswachter van Het Utrechts Landschap (HUL). *"Predatie en effect op de populatie van de veldleeuwerik heeft zeker de aandacht van HUL. Een florerende populatie veldleeuweriken kan een bepaalde predatiedruk weerstaan. Er zijn geen aanwijzingen dat de populatie door predatie bedreigd wordt. Na de overdracht van het beheer van de vliegbasis aan HUL zijn de aantallen territoria van de veldleeuwerik toegenomen. Wel zijn er natuurlijke schommelingen, zoals in 2018 met een extreem droge zomer toen er vrijwel geen dekking was, omdat de vegetatie was verdroogd".*

Het lopende onderzoek naar het populatieverloop, het broedresultaat en naar predatie is verlengd omdat het droogtejaar 2018 met een grotendeels verdroogde vegetatie mogelijk een vertekend beeld geeft in de onderzoek reeks. Op basis van de onderzoeksresultaten kan de terreinbeheerder besluiten of extra maatregelen nodig zijn.

15. Als deze predatoren de weidevogels en hun nesten verorberen, hoe verhoudt zich dat dan tot de afsluiting van de start- en landingsbaan voor mensen, die de broedende vogels anders zouden verstoren?

Antwoord 15.

Predatoren maken een natuurlijk onderdeel uit van fauna van de biotopen bos, heide en schraallanden op de vliegbasis. Ze horen bij het totaal aan biodiversiteit in het gebied. Zie verder ook antwoord 14. Predatie van vogels vindt verspreid plaats, waarbij de dieren gebruik maken van de aanwezige variatie aan voedsel die in het gebied aanwezig is, bestaande uit bessen, wormen, insecten, muizen, konijnen en ook vogels. In een evenwichtig natuurgebied van voldoende omvang zoals Hart van de Heuvelrug vormt dit geen bedreiging voor de populaties afzonderlijke (vogel) soorten.

Verstoring door de mens van broedende veldleeuweriken in een open terrein zoals de vliegbasis is minder incidenteel wanneer het gebied in het broedseizoen zou worden opengesteld. Het bestrijkt in potentie de hele periode tussen zonsopgang en zonsondergang. Met vaak extra verstoring door honden, al dan niet aangelijnd en mensen die zich niet aan de aangegeven routes houden en toch het veld in gaan. Permanente controle en handhaving daarop is bovendien ondoenlijk.

16. De wetenschap meldt dat het weren van bijvoorbeeld de vos voor de weidevogelstand goed zou zijn. [Do ditch-side electric fences improve the breeding productivity of ground-nesting waders? - Verhoeven - 2022 - Ecological Solutions and Evidence - Wiley Online Library](#) Waarom legt de provincie dan infrastructuur aan die fnuikend is voor de weidevogelstand doordat het de vos faciliteert?

Antwoord 16.

Zie de antwoorden 14, en 15.

17. Over Camp New Amsterdam zou alsnog een doorgang worden gerealiseerd om dieren de mogelijkheid te bieden om van Landgoed Beukbergen de luchtmachtbasis op te komen. Zijn die plannen concreet? Hoe zien die er uit? Wat gaat dat kosten? Was al het geld voor groen niet al uitgegeven. Waarom komt men daar u 13 jaar na de opening van ecoduct Beukbergen mee? Waarom was hier niet over nagedacht terwijl het miljoenenprojecten waren?

Antwoord 17.

Het ecoduct Boele Staal is op 31 augustus 2016 officieel geopend. In 2004 is begonnen met het herstel van de ecologische corridors die door de aanleg van infrastructuur waren geblokkeerd, met de bouw van het ecoduct Leusderheide over de A28 door Rijkswaterstaat. Het realiseren van de ecologische corridor is een ingewikkeld proces met grondruil, herstructurering van rode en groene functies dat tijd nodig heeft.

De ecologische corridors en ecoducten worden voor zeker 100 jaar aangelegd. Een zeker tijdspanne tussen natuurprojecten is daarom voor natuur geen probleem. De vegetatieontwikkeling op en om ecoducten vraagt ook al 5 tot 10 jaar voor het optimaal functioneert. Voor natuur is het gunstig dat natuurprojecten gespreid in de tijd plaatsvinden, zodat de flora en fauna zich kan herschikken en geleidelijk aanpassen aan de nieuwe situaties.

De ecologische corridor over CNA wordt uitgewerkt. Zie antwoord 11.

18. Kunnen we concluderend vaststellen dat van de beoogde doelstellingen, het laten migreren van dieren naar het Noorden, zoals gecommuniceerd met PS, weinig terecht is gekomen nu de Vlasakkers volledig zijn afgesloten en ook het hek bij Camp New Amsterdam nog steeds de dieren tegen houdt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 18.

De natuurscan laat zien dat de natuurontwikkeling goed verloopt en de ecologische corridor naar verwachting functioneert. Er zijn een aantal aandachtspunten naar voren gebracht ter optimalisatie.

De ecologische corridor CNA is onderdeel van het programma HvdH/VBS en wordt nog uitgevoerd (voorzien in 2023-2024). Zie de antwoorden 11 en 17.

19. Zijn er nog investeringen gepland en hoe verhoudt zich dat met de mededelingen aan PS dat al het geld voor "groen" is uitgegeven?

Antwoord 19.

Er zijn nog twee grote natuurontwikkelingsprojecten gepland: vergroening Kamp van Zeist en de aanleg van de ecologische corridor CNA. Hiervoor is budget voorzien in de mastergrondexploitatie HvdH en de grondexploitatie VBS. Beide projecten zijn nog in ontwikkeling. Provinciale Staten worden over het verloop hiervan geïnformeerd in de jaarlijkse tussenrapportage en de actualisatie van de grexen.

20. Hoelang gaat het nog duren voordat het bestemmingsplan voor de kavels aan de Dolderseweg is aangepast? Moet dat echt 4 jaar duren? Zo ja waarom?

Antwoord 20.

De aanpassing is na de zomer gereed, waarna deze in de gemeente Zeist in procedure wordt gebracht. De periode van 4 jaar is er alleen als er bezwaar wordt gemaakt op het bestemmingsplan. Als dit niet het geval is kan er eerder worden gestart met de verkoop van de kavels.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Bijlage 1, ten behoeve van beantwoording schriftelijke vragen ex. artikel 47 betreffende functioneren ecologische corridors Hart van de Heuvelrug

4 dec 2018 kenmerk 81E0E60A, Beantwoording schriftelijke vragen art. 47 RvO betreffend hekken Boele Staal ecoduct.

Geachte heer Dercksen,
In overeenstemming met artikel 47 RvO ontvangt u hierbij onze reactie op uw vragen. Onze beantwoording hebben wij toegevoegd aan uw vragen.

Toelichting:

In uw brief geeft u aan dat u de navolgende vragen hebt n.a.v. het begrotingsdebat en het antwoord van het college in dit debat dat de hekken aan de voet van het ecoduct Boele Staal nu passeerbaar zouden zijn:

1. Wanneer zijn de betrokken werkzaamheden uitgevoerd en waarom zijn wij wederom in het geheel niet op de hoogte gehouden van de gang van zaken?

Antwoord:

Op verzoek van de provincie heeft Defensie / RVB voorjaar 2018 het hekwerk tussen militair oefenterrein de Vlasakkers en het Ecoduct Boele Staal passeerbaar gemaakt voor reeën. Deze informatie is opgenomen in de Tussenrapportage HvdH 2018, welke we u inmiddels ter informatie hebben toegestuurd voor uw commissie RGW van 4 februari aanstaande.

2. Welke maatregelen zijn er genomen en waarom? Graag een gedetailleerde opgave voorzien van fotomateriaal.

Antwoord:

In de rasters / hekken bij de Vlasakkers zijn voorzieningen getroffen voor verschillende diersoorten, zoals o.a. de das. Hierover hebben we u al eerder geïnformeerd per brief dd. 8 augustus 2017 en op 26 september 2017. Daarnaast heeft Defensie / RVB op verzoek van de provincie voorjaar 2018 in het hekwerk op enige afstand van elkaar een drietal openingen aangebracht die voor reeën passeerbaar zijn maar niet voor mensen. Dit laatste is van belang voor Defensie vanwege de beveiliging van het militaire terrein. De opening van de doorgang is daarom een balans tussen 'voldoende grootte' voor de fauna en 'voldoende klein' om mensen tegen te houden. Het is een beproefd ontwerp waarvan de effectiviteit elders al is bewezen en ook op deze locatie zal worden gevolgd. Hieronder enkele foto's van de door Defensie aangebrachte reeënpassages.

Bijlage 2 fotomateriaal t.b.v. beantwoording t.b.v. schriftelijke vragen artikel 47 betreffende functioneren ecologische corridors Hart van de Heuvelrug

Reeënpoortjes raster Vlasackers ecoduct Boel Staal beeldmateriaal
Documentnr. 820DADA E

Overzicht van de terreinsituatie

Ree passeert in de nacht

Ree passeert overdag

Vos passeert overdag

Vos passeert in de nacht

Boommarter passeert in de nacht

Das passeert in de nacht

